

Husdyrbruget 1899

med særligt Henblik paa Kvægavlen og Kvægbruget.

Af Statskonsulent *Axel Appel.*

Naar vi se tilbage paa Aaret 1899, da frembyder dette kun faa Lyspunkter med Hensyn til Vilkaarene for en fordelagtig, en billig Frembringelse af dyriske Produkter, men desto flere Skyggesider. Til disse sidste hører i første Række en enestaaende tør Sommer med deraf følgende yderst tarvelig Græsning for vore Husdyr. I Oversigten over Aarets Afgrøder, ved statistisk Bureau, har Sommergræsningen i 1899 faaet Karakteren »maadelig«, og at dette betyder et Tab af Mill. Kroner for det danske Landbrug, kan næppe være nogen Tvivl underkastet. Hertil kommer, at Vilkaarene for Vinterproduktionen af Mælk heller ikke vare gode, idet der, efter den vaade og tildels kjølige Sommer 1898, gjennemgaaende kun vare smaa Roeholdninger, og Vinterfodringen 1898—99 krævede af den Grund et større Tilskud af Kraftfoder for at holde Udbyttet oppe, hvilket i Forbindelse med de ret høje Priser paa Kraftfoder fordyrede Frembringelsen af Mælk og Smør ganske betydeligt. Den store og omfattende Omsætning, der nu om Dage foregaar ved vore Kvægbesætninger, og af hvis større eller mindre Fordelagtighed Landbrugets hele Økonomi saa stærkt berøres, har saaledes fristet ret trange Kaar. Lyspunktet har været den stigende Smørpris, der har bødet meget overfor den fordyrede Produktion. Hvad vor Kvægdørsel angaar, da har 1899 frembudt i alt

væsentligt de samme daarlige Forhold, som Aaret forud, og det Tryk, der herigjennem er lagt paa hele Kvægholdet, er føleligt i samme Grad som Opdræt og Fedning indtager en større eller mindre Plads indenfor samme, men det føles kjendeligt overalt.

Vi ere jo imidlertid ikke Herrer hverken over Afsetningsforholdene eller Vejrliget, saa i den Henseende have vi intet at bebrejde os. Se vi hen til en anden Side af Sagen, nemlig til de Bestræbelser, der gjør sig gjældende for gjennem bedst mulig Udnyttelse af de foreliggende, ret talrige og gode Hjælpemidler, at fremme en god og billig dyrisk Produktion, da maa det indrømmes, at der er Fremgang, saavel hos enkelt Mand som i de forskjellige Virksomhedsgrene vore Sammenlutninger have kastet sig over. 1898 betegnede vi som et særlig godt Aar i saa Henseende, men 1899 har ikke staaet tilbage for dette. At der paa hele dette Omraade er en hel Del at gjøre, og at dygtige og tænksomme Landmænd kunne gjøre Fremskridt i den nævnte Retning, hvis Resultater blive at anse i klingende Mønt, er mere end en smuk Talemaade, fremsat af landøkonomiske Talere. Det er nemlig en Kjendsgjerning! Praxis viser det atter og atter! Der er endnu meget at indhente, før Produktionsmidlerne bringes i bedst mulig, ja endog kun i god Overensstemmelse med Produktionen. Dette bør ikke mindst det mindre Landbrug se at blive klar over og rette sig derefter!

Som alt nævnt, gav Høsten i 1898 kun gennemgaaende smaa Mængder af Roer til Vinterfodringen i 1898—99, og om end de rigelige Beholdninger af Hø bødede noget herpaa, viste det sig dog atter, at dettes Næringsstoffer i den foreliggende Form ikke vare i Stand til at kunne paavirke Mælkeproduktionen i en blot nogenlunde tilsvarende Grad, at Høet ikke er noget stærkt Produktionsfoder og at dette: at mangle Roer, kræver et forøget Tilskud af Kraftfoder, der ikke alene betyder større Udgifter, men ogsaa er et dyrere Foder i og for sig, Foderenhed for Foderenhed, og dermed følger et

ringere Nettoudbytte. I Herningegnen t. Ex. vare Roerne allerede slupne op i Midten af Januar i de fleste Avlsbrug, og kun paa Halvdelen af Gaardene har man haft nævneværdige Mængder heraf. Som Helhed følte Manglen af Roer stærkt, om end der i adskillige Kvæghold var Overflødighed. Paa en større Bondegaard i Randers-Eggen gav man saaledes i April Maaned daglig pr. Ko 150 Pd. Roer og dertil 2—4 Pd. Oliekager, 9 Pd. Hø og 2 Pd. Halm. Lige til Køerne kom paa Græs i Maj Maaned blev der givet 120 Pd. daglig pr. Ko.

Hø og Halm strakte godt til, enkelte Egne dog undtaget, saaledes i Vestsjælland, hvor Besætningerne havde været uforholdsmæssig store. I Ribe-Eggen kostede 1000 Pd. godt Marskhø i April Maaned kun 16—18 Kroner, et Bevis for, at der ikke var knapt med Fyldefoder.

Forbruget af Kraftfoder holder sig nu nogenlunde paa samme Standpunkt, væsentlig kun med den Forskjel, som den mere eller mindre rigelige Avl af Foderafgrøder foraarsager. I adskillige Kvæghold har man i Vinteren 1898—99 maattet benytte Kraftfoder ud over den sædvanlige Mængde paa Grund af Roemangel.

Overskudsindførslen af Handelsfoderstoffer i Landbrugsaaet 1898—99 staar i alt væsentligt paa samme Standpunkt som i 1897—98, baade med Hensyn til Mængden og det indbyrdes Forhold mellem de to Hovedgrupper: Oliekager paa den ene Side og Klid paa den anden, og den betydelige Forskydning fra Klid til Oliekager, der har kjendetegnet 90erne, særligt de allerseneste Aar af 90erne, synes saaledes nu at være omtrent ophørt, som nedenstaaende Oversigt udviser.

Overskudsindførsel af:

	Klid Pd.	Oliekager Pd.	Tilsammen Pd.
1893—94	222,032,873	154,839,000	376,871,873
1894—95	182,688,732	189,155,400	361,844,132
1895—96	158,542,524	209,186,365	367,728,889
1896—97	146,650,792	231,263,306	377,914,098
1897—98	125,932,577	288,883,225	414,815,802
1898—99	127,146,653	289,179,770	416,326,423

Overskudsindførslen har været lidt større baade for Klidenes og Oliekagernes Vedkommende.

Hvad Overskudsindførslen af Korn angaar, da har denne været noget mindre end i forrige Landbrugsaar, nemlig 1,133.4 Mill. Pd. mod 1,163 Mill. Pd. i 1897—98. Af Majs har Overskudsindførslen alene været 815.8 Mill. Pd. imod 866 Mill. Pd. i 1897—98, 823 Mill. Pd. i 1896—97 og kun 360 Mill. Pd. i 1895—96.

Til Belysning af Spørgsmaalet om Forbruget af Kraftfoderet, særlig med Hensyn til dettes Art, skal jeg paa samme Maade, som i min Beretning for 1898, anføre Opgjørelsen fra Kontrolforeningen for Vejen og Omegn, der gjør Rede for den opfodrede, samlede Mængde Kraftfoder og for det indbyrdes Forhold mellem de forskjellige Slags benyttede Foderemner.

	<i>I 1898—99:</i>	<i>I 1897—98:</i>
Ialt Pd. Kraftfoder	576,820	559,456
Heraf: Oliekager...	344,536 = 59.7 pCt.	309,767 = 55.4 pCt.
Korn.....	90,789 = 15.7 —	57,669 = 10.3 —
Klid.....	77,051 = 13.5 —	85,724 = 15.3 —
Maltspirer..	30,109 = 5.2 —	37,172 = 6.6 —
Melasse.....	17,749 = 3.1 —	23,049 = 4.2 —
Majs.....	16,496 = 2.8 —	46,075 = 8.2 —

Oliekagerne have i 1898—99 udgjort de $\frac{3}{5}$ Dele af alt det anvendte Kraftfoder, Klidforbruget er aftaget, men der er brugt en Del mere hjemmeavlet Korn. For Oliekagernes Vedkommende er en nærmere Angivelse af hvilke Slags og i hvilket Mængdeforhold baade interessant og oplysende.

	<i>I 1898—99:</i>	<i>I 1897—98:</i>
Ialt Pd. Oliekager....	344,536	309,767
Heraf: Bomuldsfrøkager	196,478 = 57.00 pCt.	145,558 = 47.00 pCt.
Solsikkekager...	124,295 = 36.10 —	151,222 = 48.82 —
Hampefrøkager .	12,420 = 3.60 —	9,023 = 2.90 —
Palmekager.....	9,615 = 2.80 —	1,768 = 0.58 —
Hørfrøkager....	945 = 0.30 —	1,565 = 0.50 —
Rapskager.....	783 = 0.20 —	631 = 0.20 —

Det er vist overvejende gaaet som i denne Forening, og som der blev antydet i Beretningen i Fjor, at Solsikkekagerne og Bomuldsfrøkagerne have byttet Plads. Her er Forholdet dette, at der er brugt lidt over 3 Pd. Bomuldsfrøkager for hver 2 Pd. Solsikkekager, medens Forholdet i Fjor var dette, at der omtrent brugtes lige store Mængder af begge Slags Kager, men dog flest Solsikkekager. Bomuldsfrøkagerne have været dyrere end i 1898, og da der er brugt mange af dem, har det ikke været uden Betydning for Fodringens Rentabilitet. Den stigende Brug og den tildels uregelmæssige Tilførsel have vel medvirket hertil. Yderligere kommer hertil, at der i mange Tilfælde har været meget at udsætte paa Kvaliteten, ligesom Kagerne have været af et højst vekslede Indhold. I Steden for den smukke »levende gule« Farve, de smaa Mængder Frøskaller, den sprøde Konsistens med ensartet Brud og med en frisk og god Lugt, som den gode Kvalitet skal have, er der, efter Prof. Steins Beretning om Handelen med Foderstoffer i 1899, falbudt og modtaget en Mængde Bomuldsfrøkager, der gennemgaaende have været mørke, temmelig rige paa Skaller, med et uensartet Brud og i mange Tilfælde med Skimmel-svamp og syrlig Lugt.

Indholdet i undersøgte 124 Prøver af afskallede Kager vekslede for de kvælstofholdige Stoffers Vedkommende med fra 54.2 til 37.9 pCt., og Indholdet af Fedt med fra 16.5 til 6.8 pCt. — Sygdom efter Fodring med Bomuldsfrøkager har da ogsaa fundet Sted i 1899.

Ogsaa for Solsikkekagernes Vedkommende har Kvaliteten været mindre god, særlig gjælder dette de fra Sydrusland indførte, der havde et ringe Indhold af Værdistoffer og i flere Tilfælde vare forsættlig iblandede Hampefrø, Hørfrø og Frø af forskellige Korsblomstrede. Ikke sjældent indeholdt Kagerne Skimmel og vare ligeledes ofte syrlige og harske. Gjennemsnitsprisen var omtrent som i 1898, lidt billigere, men Priserne paa baade Bomuldsfrø og Solsikkekager have i de sidste 2 Aar været ret høje.

Rapskager bruges kun meget lidt. De helt simple

Kvaliteter, slaede af indisk Frø, synes at forsvinde mere og mere, og de kjøbes næppe længere af Landmændene. Gode Rapskager, der er et godt Foder, kan faaes, men de ere for dyre.

Sesamkager bruges nu og da en Del. Hel ufarlig synes denne Kage ikke at være. — Skjøndt Majsen er lidt dyrere end i 1898, saa maa dog god Majs siges at være et billigt Foder, og den vil rimeligvis efter Resultaterne af Forsøgslaboratoriets Fodringsforsøg herefter finde en udvidet Anvendelse som Foder til Malkekøer.

Køernes Mælkeudbytte i Vinteren 1898—99 var saa godt som overalt ret tilfredsstillende, dog klagede man over det fra Frederiksborg-Eggen; men som alt fremhævet, vare Betingelserne for en rentabel Fodring mindre gunstige. Dette var i endnu højere Grad Tilfældet for Sommerens Vedkommende, og en Græsmangel, som den vi havde i Sommeren 1899, skal man heldigvis lede længe om Magen til. Udsigterne vare fra Foraaret lovende, og Udbindingen af Køerne fandt Sted ved sædvanlig Tid, i Midten eller i 3. Uge af Maj. Med snarlig Regn og Varme vilde Udsigterne have været glimrende. Men Maj blev kold og tør! Vi trængte til Varme og Væde! Den første fik vi — ofte i Forbindelse med en altudtørrende Blæst; den sidste lod vente paa sig, og hvor man ikke fik Tordenbyger, blev Tilstanden efterhaanden uhyggelig. Græsset visnede hen, der var ikke grønne Spirer at øjne. Ogsaa Grøntfoderafgrøderne gik det haardt ud over, og ikke før i September faldt der blødende Regn. Dette var sent, men dog bedre end ingen, og det kjendtes da ogsaa paa Græsmarkerne, ikke at tale om, at Roemarkerne drog overordentlig Nytte heraf.

Allerede i August maatte man flere Steder, særlig paa Øerne, binde Køerne ind og fodre med Kraftfoder, Hø og Halm. Da Roerne kun vare smaa, greb man nødvendig til disse. Hvor Køerne fik et Tilskud af Kraftfoder holdt Mælkeudbyttet og Huldet sig mærkværdig godt. Det gode Vejr har vel haft sin Del i, at denne »golde Periode« ikke følte endnu haardere af Køerne,

og der maa desuden være et større og bedre Næringsindhold i Plantevæksten under slige Forhold end i Almindelighed antaget.

I adskillige Kvæghold, og det blandt de bedste, bleve Kørne tidligt bundne ind, men i Reglen i et nærmest tarveligt Huld. Det siger sig selv, at i adskillige Egne vare Ernæringsforholdene for Kvæget langt bedre end skildret, og paa Steder, hvor Tordenbygerne faldt rigelige, var der slet ingen Ynk, tværtimod!

Men som Helhed var Sommeren af den Slags, der for Alvor viser Følgen af en mangelfuld Sommerernæring og maner til med Energi at søge bragt i Anvendelse alle de Forholdsregler, der kan tages og bør tages for at gjøre de økonomisk uheldige Følger af en tør Sommer og en dermed følgende daarlig Sommerernæring af vore gode Malkekøer saa smaa som mulige. Der vil gaa Aar, før dette Forhold bliver nogenlunde tilfredsstillende ordnet i Flertallet af Kvægholdene.

Et Aar som 1899 hjælper godt her hen imod! Og der skal for manges Vedkommende grov Konfekt til at overtøye dem om Uforsvarligheden i, økonomisk talt, at praktisere Nutidens Anskuelse om god Vinterfodring samtidig med, at man anvender Fortidens Fremgangsmaade ved Behandlingen af vore Malkekøer i Sommerhalvaaret. Skal hele det store Arbejde, vi lade foretage af vore Kvægbesætninger og hvorigjennem fremskaffes Salgsprodukter, der ere afsættelige til nogenlunde Priser, lykkes godt, da maa der være mere Harmoni over hele denne Virksomhed, da maa der til enhver Tid af Aaret vaages over, at det enkelte Dyr faar en Ernæring, der, paa det givne Tidspunkt, passer til det og derfor staar i god Overensstemmelse med Kravene til hvad vedkommende Dyr fordrer for at kunne producere til den mindst mulige Pris.

Store og gode Roemarker og gode Græsmarker ere Grundpillerne for et lønnende Husdyrhold, og mindre kan slet ikke gjøre det. — Ikke mindst i Vestjylland, og ikke mindst i Herning-Eggen, er Roedyrkingen

i stærk Tiltagende i det sidste Aar. Paa de bedre Egne er Arbejdskraften ofte en meget væsentlig Hindring for en yderligere Udvidelse af Roearalerne, der gjennemgaaende endnu ere altfor smaa.

For Fodringen i indeværende Vinter var der i Efteraaret slet ikke saa lyse Udsigter. Roehøsten var lille, Halmmængden ringe og Høhøsten kun nogenlunde. I mange Landbrug maa der »spares« meget stærkt; paa sine Steder haves der rigeligt; en Del gammel Halm fra forrige Aar vil dog drøje i denne Vinter. Allerede i Januar Maaned opnaaedes i Vendsyssel 3 Øre pr. Pd. Halm til Salg. — En rettidig Sparsommelighed, der allerede fra Efteraaret af skjønnes nødvendig, i Forbindelse med den Drøjlhed Foderet, avlet i en tør Sommer, altid viser, vil hjælpe til at man kommer nogenlunde igjennem. Mange Kreaturer gik ude til meget sent paa Aaret. Den tarvelige Høst fristede yderligere hertil; mange Besætninger kom paa Stald i tarveligt Huld, og der ses mange magre Kreaturer i indeværende Vinter.

Vor Overskudsudførsel af Smør i Landbrugs-aaret 1898—99 er, trods de delvis meget ugunstige Ernæringsforhold, større end nogensinde tidligere, nemlig 110 Mill. Pd., hvilket er 1 Mill. Pd. mere end i 1897—98. At selve Smørproduktionen herhjemme for sidste Aar som Helhed skulde være større end i Aaret forud med den gode Græsningssommer, er næppe sandsynligt, om end det gjælder for et Mindretal af Kvæghold. Naar desuagtet Overskudsudførslen er større, skyldes dette vel et tiltagende Margarineforbrug. Imidlertid maa det siges at være smukt klaret, at vi med den tørre Sommer dog i Juli Kvartal har haft en Overskudsudførsel, der er 5 Mill. Pd. større end i Aarene forud, 1897—98 dog selvfølgelig undtaget, i hvilket vi havde en undtagelsesvis stor Produktion som en Følge af den udmærkede Græsning, og hvor vi overskudsudførte 30 Mill. Pd. imod 20 Mill. Pd. Aarene forud for dette.

En Gjennemsniisprisstigning af 7 Øre pr. Pd. har været af meget stor Betydning for Balancen paa Kvæg-

holdets Konto. En saadan Prisstigning i Forbindelse med en Nedbringelse af Produktionsprisen skal nok mærkes paa Nettoudbyttet. Og i Nedbringelsen af Produktionsudgifterne have vi endnu ikke naaet laveste Niveau. Der er mere at gjøre i Retning af at skaffe billigt Kvægfoder, i dettes heldige Anvendelse, gennem omhyggelig og god Røgt og Pleje indbefattet Renlighed, Lys og frisk Luft, samt i en gennemført Kontrol og Regnskabsføring.

Vort Overskud af Kvæg have vi maattet afhænde under lignende trykkede Forhold som fra 1ste Marts det foregaaende Aar. Forholdet til Tyskland er uforandret, dog med den Forskjel fra Efteraaret af, at Kjødet af de i Hvidding Karantæne tuberkulinreagerende Kreaturer kan anvendes til Menneskeføde, forsaavidt det ellers er god Vare; tidligere blev alt Kjødet af de reagerende Dyr tilintetgjort ved Nedgravning. Var denne Læmpelse ikke kommen, vilde Udførslen over Hvidding næppe være bleven synderlig. Den var i stærk Aftagende, og Følgerne af de strænge Bestemmelser med Tilintetgjørelsen af de reagerende Dyr var en yderst flov Pris paa magre Kreaturer tidlig i Foraaret.

I Efteraaret — efter den indtraadte Læmpelse — er Tilførslen atter steget, og der er endog kommen en Vognladning Kvæg over Hvidding fra Kjøbenhavn.

Den 29. Januar 1899 ophævedes Forbudet mod Udførsel af levende Kvæg, Faar, Geder og Svin fra Jylland saavel til den øvrige Del af Landet som til Udlandet; Forbudet var foranlediget ved Mund- og Klovsygen paa Nottrupgaard i Efteraaret 1898. Lolland havde i Marts Maaned et Tilfælde af Mund- og Klovsyge, ellers have vi i 1899 været forskaanede for denne ubehagelige Gjæst.

At Udførslen af levende Kvæg er yderligere dalet i det forløbne Aar er en Selvfølge, men der handles dog helst, og med gode Varer ogsaa bedst, under denne Form trods alle Vanskeligheder og Hindringer. — Til Fedekvægsmarkederne i Esbjerg og Kolding har der været livlig Tilslutning. Ogsaa Aalborg har nu et ret

betydeligt Kreaturmarked med en Tilførsel af c. 13,000 Stkr. Kvæg i 1899. Esbjerg Marked har været tilført 22,000 Stkr., hvoraf mellem 13,000 og 14,000 Stkr. ere slagtede til Export. — Den stærke Nedgang i Antallet af udførte levende Kreaturer er fulgt af en tilsvarende Op- gang i Kjødudførslen. Medens Overskudsudførslen af Kjødvarer i 1897—98 var godt 28 Mill. Pd., har den i 1898—99 naaet den anselige Højde af godt 42 Mill. Pd., det vil sige en Tilvæxt af 50 pCt. Der er ialt udført 49 Mill. Pd., af hvilke de $46\frac{1}{2}$ Mill. Pd. vare inden- landske Produkter.

De udførte $46\frac{1}{2}$ Mill. Pd. indenlandske Kjødvarer fordeler sig paa følgende Maade:

Fersk Oxekjød	30,762,727 Pd.
— Faarekjød.....	472,941 —
Saltet og røget Oxekjød.....	1,628,587 —
— - - Faarekjød	183,348 —
Kjød af andre Dyr, Polser, Tunger, Indvolde osv.	13,512,813 —
Ialt...	46,560,416 Pd.

Til Tyskland er gaaet omtrent 22 Mill. Pd. fersk Oxekjød i 1899 imod 17 Mill. Pd. i 1898. Kjødexporten til Norge over Frederikshavn har i det forløbne Aar taget et meget stort Opsving (der er udført 3.2 Mill. Pd. Kjød), og denne Afsætning er af megen Betydning for det nordlige Jylland. Under gode og betryggende Kon- trollforhold vil Handelen paa Norge sikkert kunde blive af endnu større Omfang. — Saadanne Forhold tør man forvente fremtidig! Skjøndt Kjødexporten i det Hele taget har artet sig ret godt, er der dog endnu en hel Del Kjød fra vore Slagterier, der ikke fremtræder i Mar- kedet som en Exportvare bør og kan fremkomme.

Priserne paa magert Kvæg have været lave, og Priserne paa Fedekvæg have ingenlunde været høje, men der har dog været en Stigning i Kjødpriserne paa Ud- landets Markeder, medens Kjøbenhavns Noteringer have været lavere.

Den noterede Gjennemsnitspris paa Kjøbenhavns Kvægtorv for 1ste Kl. Kjød (bedste Stude og Kvier) har i 1899 været 42 Kr. pr. 100 Pd. slagtet Vægt imod 42.78 Kr. i 1898 og 43.75 Kr. i 1897. De højeste Priser faldt paa April Kvartal. For prima staldfedede Stude er der betalt 6—7 Kr. mere pr. 100 Pd. sl. Vægt.

Hamburgs Kvægmarked har i 1899 en Gjennemsnitspris for 1ste Kl. Varer af $57\frac{1}{2}$ Kr. pr. 100 Pd. slagtet Vægt, hvilket er 2 Kr. højere end Gjennemsnitsnoteringen i 1898. Ogsaa her vare Priserne bedst i April Kvartal. Daarligst var August med en Gjennemsnitsnotering af kun 56 Kr.

Det londonske Kjødmarkeds Noteringer ere efter Agricultural Gazette i »U. f. L.« som sædvanlig c. 7 Kr. pr. 100 Pd. slagtet Vægt lavere end i Hamborg. I det forløbne Aar var Gjennemsnitsnoteringen saaledes 50.1 imod 48.5 i 1898, altsaa ogsaa her en Stigning af henimod et Par Kroner pr. 100 Pd. slagtet Vægt.

Til lokalt Forbrug herhjemme have de opnaaede Priser til Tider været noget over den noterede. Og Fedningen har da svaret ret god Regning. Denne er tiltaget i Ribe-Eggen!

Esbjærg Fedekvægsmarked har en Gjennemsnitsnotering for 1ste Kl. Stude og Kvier af 22.2 Kr. pr. 100 Pd. levende Vægt, og op til 25 Kr. en enkelt Uge i April. Ellers mellem 22 og 23 og kun lidt over 21 i Januar Kvartal. Store og gode Tyre om ved 21 Kr. og gode, unge Køer 19 Kr., gamle 14—16 Kr.

Kælvkøer have som sædvanlig holdt Prisen godt. Gode, unge Lødekøer kostede fra 190—230 Kr. Stykket paa Odense Marked i Oktober Maaned, hvilket var lidt mindre end Aaret forud. Lignende Priser ere betalte for gode Kælvkøer af jydsk Malkerace, og i Ribe kostede gode Kælvkøer op til 250 Kr. Stykket.

Overskudsudførslen af levende Kvæg er dalet fra 51,783 Stkr. i 1897—98 til 26,122 Stkr. i 1898—99. I 1896—97 var den endnu 73,953 Stkr. Der er kun indført 549 Stkr.

Af Kalve have vi nu Overskudsindførsel; vi indførte 149 og udførte kun 133. Af Faar have vi kun udført 2,041 Stkr. imod 4,424 i 1897—98 og indført 1,479 imod 53 Stkr. i 1897—98. Overskudsudførslen har derfor kun været 562 Stkr. i 1898—99.

Æggeproduktionen og Æggeudførslen har megen Vind i Sejlene. Overskudsudførslen for de tre sidste Landbrugsaar udvise Tal, der illustrerer Fremgangen paa en slaaende Maade:

For 1896—97 en Overskudsudførsel af	9,789,602	Snese,
— 1897—98 -	—	- 12,121,489 —
— 1898—99 -	—	- 13,550,798 —

hvilket giver en Tilvæxt i Overskudsudførslen af c. 40 pCt. fra 1896—97, altsaa i 2 Aar. Dansk Andels-Ægexport, der vel nok tør siges at have bragt vor Æggeproduktion og Æggehandel ind i et saare godt Spor, har af nye Opgaver optaget Fedning af Fjerkræ. Væsentlig gennem Statskonsulent Fabers Foredrag trindt i Landet om denne Sag sidste Sommer er der vakt megen Opmærksomhed for samme. Dansk Andels-Ægexport vil ogsaa lette sine Medlemmer Salget af fedet Fjerkræ.

Kvægavlen. Som en Begivenhed af Rang paa Kvægavlsomraadet ligger det nær i første Række at nævne, at i det forløbne Aar er der, paa Grundlag af de provinsielle Konkurrencer mellem hele Kvæghold, udpeget 12 Avlscentre, der, forsaavidt de maatte fortjene det, vedblivende i 4 paa hinanden følgende Aar modtager aarlige Præmier, varierende i Størrelse efter vedkommende Kvægholds Størrelse. De 12 Avlscentre fordeler sig med 6 indenfor den røde danske Malke race, hvoraf 1 paa Sjælland, 1 paa Falster og 4 paa Fyen, og 6 indenfor den jyske Malke race, alle i Jylland. De givne aarlige Præmier ere fra 1,200 til 3,000 Kroner, og de anerkjendte Besætninger ere underkastede en af Landbrugsministeriet foranstaltet og iværksat, ret indgaaende Kontrol. Foruden disse 12 som

Avlscentrener anerkjendte Besætninger blev der tilkjendt en Del Besætninger Opmuntringspræmier paa 300 Kr., nemlig 15 Besætninger af rød dansk Malkerace og 2 Besætninger af jydsk Malkerace.

Denne Foranstaltning, og i Særdeleshed de store Præmiebeløb til de i Forvejen heldigt stillede Ejere af de gode Besætninger, har vakt en Del Uvillie i visse Lejre. Man synes vanskeligt at kunne forlige sig med, at de Opdrættere, der med megen Dygtighed og ofte med pekuniære Ofre har oparbejdet en Besætning, hvis Betydning for den almindelige Avl er anerkjendt i større eller mindre Grad, ikke skulde kunne fortjene en Opmuntring og Anerkjendelse for deres Arbejde i Lighed med, hvad der ydes fremragende Mænd i andre Samfundslag, og hvorover der ingen Sinde gjøres Ophævelser. Overfor Landbruget synes dets egne Mænd at anlægge en anden Maalestok.

Foreløbig burde man nu se Tiden an. Dette er jo en Begyndelse. At man efter saglig Undersøgelse søger at fremme Kjendskabet til de fremragende Besætninger og at fremme Udviklingen i disse, kunne vel Alle være enige om er noget ubetinget godt, og at det bedste paa dette Omraade belønnes, er jo kun, hvad vi, gennem Præmiering paa vore Dyrskuer, have gjort i mange Aar, om end paa en ufuldkomnere Maade og med mindre Kjendskab til det præmierede. Om Nødvendigheden af den større Belønning som Spore for Fremskridt kunne Meningen selvfølge være delte. — Gid nu Avlscentrenerne maa svare til Navnet og virke som Planteskoler for gode Avlsdyr, og gid der snart maa voxes en Del jævnbyrdige Kvægbesætninger op ved Siden af dem.

En toaarig Konkurrence (2. Række) som Grundlag for en ny Udpegning af gode Avlsbesætninger er paa-begyndt i samtlige Provinser d. 1. Oktober 1899 og vil saaledes være at afslutte d. 30. September 1901.

Kunne Avlscentrenerne saaledes ikke glæde sig ved at være populære overalt, saa kan det sikkert med fuld Føje siges, at

Kontrollforeningerne for Tiden ere Landbrugets Kjælebørn. De ere i sidste Finansaar voxede saa stærkt i Antal, at der af den til Understøttelse af Kontrollforeninger af Staten givne Sum kun kunde gives den enkelte Forening 175 Kroner imod 250 Kroner de foregaaende Aar. Beløbet til Kontrollforeningerne bliver formentlig nu forøget med 20,000 Kroner, saa der bliver 50,000 Kr. ialt at anvende. Alle ere enige i, at Kontrollforeningerne er en god Ting. Den store Opgang i Foreningernes Antal har gjort det vanskeligt at skaffe den tilstrækkelige og den tilstrækkelig gode Arbejdskraft til Foreningernes Betjening. Kontrolassistenter ere stærkt efterspurgte. Spørgsmaalet om disses Uddannelse er derfor ret aktuelt og dets gode Løsning af meget stor Betydning for hele denne Sags Fremtid, om end det ikke er Assistenterne, der skulle bære Sagen udadtil. De tilgaaede Kræfter have ikke alle været tilfredsstillende.

Der er en anden Side af Kontrollforeningernes Virksomhed, som det ikke er utidigt at fremdrage, og det er Fristelsen til i Regnskabet at lave en Balance, der tager sig ud, men ikke svarer til Virkeligheden. Der er fremkommen Regnskaber fra Kontrollforeninger, hvor saadant har været sporligt. Men lad os endelig ikke putte os selv Blaar i Øjnene! Det er det modsatte af, hvad vi skulle søge opnaaet gennem Kontrollforeningsarbejdet. At skaffe de bedst mulige, det er de mest rigtige og ædruelige, Oplysninger frem om Ydelse og Foder maa være Hovedopgaven under Arbejdet, det er Midlet, hvorigjennem vi kunne komme til at udøve en virksom Kontrol og som Følge heraf udfolde et dygtigere og mere økonomisk Arbejde.

Allerede nu spores der en Trang til Kontrol med Kontrollen! Der spores en Trang til Samarbejde og Sammenslutning paa dette Omraade, til gjensidig Understøttelse af de enkelt virkende Foreninger. Paa Lolland-Falster, med det mindre Landomraade, synes Arbejdet godt centraliseret, tildels ogsaa paa Fyen, og paa Sjælland arbejder man hen derimod. I N.-Jylland har For-

eningen af jyske Landboforeningers Regnskabsudvalg hidtil med Held samarbejdet med Kontrolforeningerne, men muligt en Sammenslutning desforuden indenfor de enkelte Egne af den udstrakte Provins dog maa til, maa-ske i Forening med Kvægavlsforeningernes Fællesledelse, saaledes som nu vil blive forsøgt i det sydlige Jylland, i Kolding-Eggen.

Den 7. Oktober 1899 afholdtes et Fællesmøde i Odense med Repræsentanter for Ledelsen af Kontrolforeningerne Landet over. Indbydelsen hertil skyldtes Foreningen af jyske Landboforeningers Regnskabsudvalg. Formaalet med Mødet var at søge fremmet ensartet Regnskabsførelse i Landets samtlige Kontrolforeninger, og man enedes om at søge indarbejdet Fællesschemaer for Regnskabsføring i Kontrolforeninger, ligesom visse Hovedsynspunkter for hele Arbejdets Ledelse og Omfang fastsloges.

Fordringen om de 300 Køer, som Forudsætning for Statstilskud, er frafaldet. Ordentligvis forlanges nu kun 250, og der kan, hvor særlige Forhold taler derfor, gøres Undtagelser herfra.

Det er kun rent undtagelsesvis, at man i Kontrolforeningerne har udstrakt Kontrollen til mere end Malkekøerne. At Udviklingen vil medføre, at Kontrollen, efterhaanden som man er moden dertil, vil komme til at omfatte ogsaa Ungkvæget og Svineholdet og maaske senere Plantebruget, er der næppe Tvivl om. Med Opdrættet burde der snarest begyndes en virksom Kontrol.

Efter »Lommebog for Mejerister« 1900, hvis Optegnelser om Kontrolforeningerne skriver sig fra Oktober 1899, fandtes der paa vedkommende Tidspunkt 186 Kontrolforeninger med 78,000 Køer, fordelte i Landet, som omstaaende Oversigt udviser.

I 1898 paa tilsvarende Tidspunkt var Antal Foreninger kun 99, Koantallet c. 45,000 og Procent kontrolerede Køer af det samlede Antal kun 4.5 imod 7.4 i 1899, en imponerende Tilvæxt. Denne falder paa samtlige Landsdele, Lolland-Falster undtaget.

	Antal For- eninger	Antal Køer under Kontrol	Gjennem- snitlig Antal Køer pr. Forening	pCt. Køer under Kon- trol af det samlede Antal Køer
Nørre-Jylland	110	47,620	433	8.3
Sjælland	28	13,531	483*)	5.0
Fyen	28	9,916	354	7.3
Lolland	8	3,328	416**)	8.3
Falster	5	1,922	384**)	
Bornholm	7	2,200	314	10.5
Ialt	186	78,517	428	7.4

*) Af 25 Foreninger. **) Af 7 Foreninger.

Kvægavlsforeningerne kunne som Helhed siges at trives vel i de Egne, hvor der overhovedet er nogen Fart i Arbejdet for Udviklingen af fortrinligt Malkekvæg. Der har været Nedgangsperioder paa dette Omraade i Aarenes Løb, men der er vunden i Forstaaelse af Sagen. Og nu gaar det atter fremad. Det viser sig i Efter-spørgslen efter gode Avlsdyr, Tyre af god Afstamning, i Offervilligheden til at betale for det virkelig gode. At Medlemmerne af Kvægavlsforeningerne tillige ere Medlemmer af en Kontrolforening, vil fuldkommengjøre Avlsarbejdet, og dertil maa det komme, om de bedste Betingelser for Fremgang skal skaffes tilveje, og det skulde de jo helst. Hovedvægten maa derfor lægges paa at begge disse Arbejder gaa jævnsides; om Foreningerne absolut dække hinanden er mindre væsentligt. De gjør det sine Steder, men hvor Kontrolforeningerne tage andre Opgaver op ved Siden af Kontrollen med Malkekøer, er det ikke sikkert, at denne Ordning er den der passer. Da kan det nok være, at Foreningernes Grænser maa falde ret forskellige, og at de derfor maa, hver for sig, staa paa egne Ben.

Om der indenfor Kvægavlsforeningernes Fællesledelser eller Amtssammenslutningerne af Kvægavlsforeninger udfoldedes en mere omfattende og intensiv Konsulentvirksomhed end hidtil i sin Almindelighed gjort, da vilde dette være af overmaade megen Betydning for Kvægavlens Ledelse og Fremgang. At Staten fremtidig yder de $\frac{2}{3}$ af Vedkommendes Løn og ikke, som i den nu gjældende Husdyrlov, indtil $\frac{2}{3}$, vil Revisionen af den nævnte Lov sikkert medføre. Ligesaa at fri Foreningerne for den hæmmende, men lidet tidssvarende og lidet virkningsfulde Bestemmelse om »Moderkørne«s aarlige Under søgelse ved en Dyr læge.

I min Beretning i Fjor omtalte jeg »Oprætterforeninger«. Af saadanne er allerede dannet en i 1899, nemlig »Jydens Haab« vest for Aarhus, og flere ere under Opsejling. Formanden for Foreningen af jyske Landboforeningers Udvalg for Husdyravl og Husdyrbrug har formaaet at samle private Penge, 2,000 Kroner foreløbig, til Støtte for Iværksættelsen af Oprætterforeninger. Fra 8 paataenkte Foreninger er der til samme Udvalg kommen Anmodning om at de maatte blive gjorte til Gjenstand for en nærmere Prøvelse og derefter eventuelt at modtage et Beløb af den nævnte Sum.

Af større Dyrskuer, afholdte i 1899, skal først nævnes Foreningen af jyske Landboforeningers 4. Fællesskue for unge Avlsdyr i Silkeborg den 14., 15. og 16. Juli; for Kvægets Vedkommende, og i Særdeleshed det jyske Malkekvæg, var dette Skue betydeligt større og betydeligt bedre end sine Forgjængere. Der var fremstillet 159 Tyre af Malkekvæg og 21 Tyre af Kjød kvæg (heraf 13 Korhornstyre), samt henholdsvis 23 og 7 Samlinger. Desforuden var der, ligesom ved Jubilæumsdyrskuet i Aarhus i 1897, Konkurrence for Familiesamlinger. Fremgangen i det udstillede jyske Malkekvæg viste sig navnlig ved større Ensartethed og gennemgaaende bedre Malkepræg. Det var ikke saa meget Spidserne, der vare bedre end ved tidligere Fremstillinger, men det var Flertallet. De velbyggede

Dyr med virkeligt Malkepræg vare tiltagne i Antal; de grove og uharmoniske, savnende Præg, vare blevne færre. — Udstillingen bar saaledes kjendelig Vidne om, at der i Mellemtiden er arbejdet med Lyst og Energi i Forening med Forstaaelse af Opgaven og Midlerne til dens Løsning. Der afholdtes Foredrag om Kvægudstillingen og om Avlscentrers Betydning for Husdyravlen. Besøget var fortrinligt og Dyrskuepladsen var særdeles smukt beliggende, men egentlig ikke bekvem.

Den 6. Juli afholdtes et stort Dyrskue i Maribo, der omfattede 1) Statstyre- og Statshingsteskuet for 3. Distrikt (Lolland-Falster), 2) Maribo Amts økon. Selskabs Dyrskue samt 3) De samvirkende lolland-falsterske Landboforeningers Fællesskue. Sidstnævnte Fællesskue, det første afholdt i Amtet, omfattede Kollektivsamlinger fra Kvægavlsforeningerne, de 4 bedste Tyre og de 4 bedste Malkekvægssamlinger fra hver af Stiftets Landboforeninger. Skuet var interessant! — Fra de 29 Kvægavlsforeninger vare mødte 10 kollektive Samlinger. Skjøndt her var mange fortrinlige Dyr, var Afdelingen som Helhed dog ikke saa god, som man havde tænkt sig den, ligesom der ogsaa er blevet anket over, at adskillige af Malkekvægssamlingerne manglede i Ensartethed. Et mere velformet Kryds og et dybere Bryst vilde heller ikke misklæde det lolland-falsterske ellers udprægede Malkekvæg. Der var fremstillet 10 Tyre ved Fællesskuet.

Stats- og Landboforeningsdyrskuer have som sædvanlig i de senere Aar været Gjenstand for megen Interesse og Tilslutning. Ved Statsskuet for 1. Distrikt i Roskilde var for første Gang den Bestemmelse traadt i Kraft, at saadanne Tyre, hvis Afkom i 2 foregaaende Aar har været fremstillet for Kommissionen, ikke behøve at komme paa selve Skuet. Herved udeblev 30 Tyre over 5 Aar, et Forhold, der, overfor Skuet som Lærested, næppe kan kaldes heldigt, om end det kan være bekvemt for Tyrejerne. De af de indmeldte Tyre over 5 Aar, hvilke iøvrigt alle vare bedømte samtidig med deres Afkom og

erklæret præmieværdige, der vare mødte, opstilledes eller ordnedes udelukkende i Henhold til Afkommets Gódhed, og der udbetaltes Ejerne en saakaldt Mødepræmie af Størrelse, saa den kunde dække Fragtudgifterne.

Fyens Stifts patriotiske Selskab afholdt et Skue for unge Tyre d. 30. Juni og d. 1. Juli samtidig med Afholdelsen af Statstyre- og Statshingstesket. Antal unge Tyre fremstillet var betydeligt lavere end ellers i de senere Aar, men Godheden var saa meget des større. Det er her værd at lægge Mærke til, at Præmiefølgen udelukkende ansættes efter Bedømmelsen af Dyrenes Bygning. Ogsaa Afstamningen bedømmes og offentliggøres, men de to Bedømmelser holdes ude fra hinanden; den sidste faar ingen Indflydelse paa Dyrets Plads i Præmierækken, og dette har sin Fordel. At tage de fornødne Hensyn til Stamtavlen, større eller mindre, ved Dyrets Bedømmelse som Avlsdyr, overlades til de Besøgende selv. Englænderne bedømme kun efter Exteriór paa Skuerne. Gid vi snart maatte voxe os stærke nok til at kunne gjøre ligesaa. Men derfor véd Englænderne alligevel tilfulde at skatte og værdsætte den gode Afstamning. Dette viser Praxis, naar de skal ud at kjøbe Avlsdyr, og dette er en af Hovedaarsagerne til den høje Stilling, de indtage paa Avlens Omraade. — Konkurrencer mellem hele Kvæghold er et fortrinligt Middel til at fremme fornøden Hensyntagen til hele den Kvægfamilie, Kvægstamme, fra hvilken man henter sine Avlsdyr, med andre Ord til at aabne Øjnene for den gode Afstammings Betydning. Men ved Dyrenes Placering paa Skuerne, hvor Publikum i alt væsentligt maa holde sig til, hvad der kan ses i det fremstillede Dyr alene, der bliver Bedømmelsen mest vejledende overfor Fordringerne til gode Avlsdyrs Bygning og hele Ydre, naar Afstamningen lades ude af Betragtning som Faktor.

Kvægavlens Udvikling og Formen for Kvægholdet følger den nu i en Aarrække indslaaede Vej. Yderligere at udvikle vore hjemlige Malkeracer er Hovedarbejdet i Kvægavlens, og det er i disse Frem-

skridtene sker, alt i god Overensstemmelse med det, der bestemmer Formerne i saa Henseende, nemlig Af-sætningsforholdene for de dyriske Produkter. I Jylland erobrer Malkekvæget stadigt mere og mere Terræn og trænger frem paa Melleformkvægets og Kjødkvægets eller det tætte Kvægs gamle Landomraade, men det gaar dog forholdsvis langsomt. Traditionen, Tilbøjeligheden til at fortsætte det en Gang tilvante, er ikke saa lige med ét Slag at faa Bugt med. — Daarligst ere Forholdene i de Egne af Jylland, hvor Korthornsblandingerne udgjøre Kvægbestanden. Der er man under de foreliggende Forhold ret ilde farne, og om nogen Fremgang under de nuværende Former for denne Avl, der dér drives, kan der ikke være Tale. — Ved en Ildebrand i Fjor mistede Ribe-Eggen et Par af sine bedste Avlsdyr, 2 Korthornstyre, indkjøbte fra Henneberg Ladegaard, begge 1. Præmie ved Statsskuet i 1899.

Der foreligger nu Resultater af Kreaturtællingen i 1898, der paa en interessant Maade viser Udviklingen i Aarene 1893—98 indenfor vort Kvæghold.

Det samlede Antal Hornkvæg og Kalve i dette Femaar er forøget med 47,250 Stkr. eller med 2.8 pCt. Det mest interessante fremkommer imidlertid først ved at gennemgaa de enkelte Grupper. Tage vi saaledes først Malkekøerne, da er deres Antal tiltaget med 56,040 eller med 5.5 pCt. for hele Landet. Heri deltager Jylland med omtrent 7 pCt., Øerne kun med 4 pCt., alt i god Overensstemmelse med Forholdene, og ligesaa har for de jyske Amters Vedkommende Tilvæksten i Antal Malkekøer selvfølgelig været størst i de Amter, hvor Studeholdet har spillet en betydelig Rolle.

Jævnside med Opgangen i Antal Malkekøer gaar en Nedgang i Antallet af Stude, der beløber sig til 38 pCt., for Jylland 38.8, for Øerne 33.6. Den procentvise Nedgang er ikke saa forskjellig, men af den store Nedgang i Antal Stude, nemlig 42,712 Stkr., falde de 41,021 paa Jylland og kun 1,691 paa Øerne, hvor Studeholdet spiller en aldeles underordnet Rolle. I de Amter af Jylland,

hvor Studeholdet har haft sin faste Borg, er Tilvæksten i Antal Malkekøer størst og ligesaa Nedgangen i Studeantallet. Det ene drager det andet med sig!

Ungkvæg og Kalve er tiltaget med 34,288 Stkr. eller 6.5 pCt. Øerne staa her med en Tilvæxt af 10.8, Jylland kun med 3.5 pCt.

Hvad endelig Tyrene (fra 1 Aar og derover) angaar, da er det samlede Antal aftaget med 367 Stkr. eller 0.9 pCt. Denne Nedgang falder udelukkende paa Øerne, hvor den udgjør 10 pCt. og gjør sig gjældende i alle Aldersklasser, mindst blandt Tyre mellem 1 og 2 Aar, mest blandt Tyre mellem 2 og 3 Aar. Anderledes i Jylland, hvor der har været en Tilvæxt af 2,244 Stkr. eller 13.4 pCt. Tilvæksten er størst blandt Gruppen 1—2 Aars Tyre, mindre i Tyre 2—3 Aar, og der er Nedgang i Antallet af Tyre 3 Aar og derover. Skjøndt der var c. 83,000 Køer flere i Jylland end paa Øerne i 1898, saa havde Øerne dog, trods Nedgangen i Antal Tyre og trods Stigningen af disses Antal i Jylland, 3,480 flere Tyre end Jylland i 1898. Det er ret naturligt da, at Forskjellen udjævnes mere og mere i den nævnte Retning.

Hvad Priserne paa Avlsdyr (Tyre) angaar, da er det vanskeligt her at komme til et Resultat, der kan gjøre Krav paa at være fuldt overensstemmende med de virkelige Forhold, med de virkelig betalte Priser. Og Grunden hertil er da denne, at der i vore Dage handles paa Fremtidsudsigter, at der sættes endog meget høje Beløb, ja Hovedbeløbet paa »Vilkaar«, og hvorledes at den endelig betalte Sum bliver, véd man ikke. Dette Forhold berører ogsaa Priserne paa Tyre, om end kun i mindre Grad sammenlignet med Priserne paa Hingste. I Lighed med de foregaaende Aar skal her opgives Gjennemsnitspriserne for 1899, taget efter Oplysninger om Salg af Avlsdyr efter »Jydsk Husdyravl«, og omfattende baade Tyre af jydsk Malkerace og Tyre af rød dansk Malkerace.

For Tyre af jydsk Malkerace foreligger Redegjørelse for Salg af 63 Stkr. til en Gjennemsnitspris af

771 Kroner, de angivne Vilkaarspenge iberegnet. Fra-
drages disse, er Gjennemsnitsprisen 600 Kroner. For 31
Tyre af den røde danske Malkerace ere de tilsvarende
Gjennemsnitspriser henholdsvis 710 og 606 Kroner, og
Vilkaarspengene udgjøre saaledes en forholdsvis mindre
Del af Kjøbesummen. For de jydskes Malketyres Ved-
kommende har Gjennemsnitsprisen for 1899 været ikke
lidt højere end i 1898, hvilket skyldes en gennemgaaende
højere Pris for Flertallet af de solgte Tyre og ikke Salget
af enkelte særdeles dyre Tyre, hvis Pris altid, især hvor
der kun er Tale om et mindre Antal, indvirker stærkt
paa Gjennemsnitsprisen.

Afsætningen af Avlsdyr til Østersøprovinserne er ved-
varende i 1899, men spiller foreløbig ingen stor Rolle.

Til Fremme af et dygtigt Malkearbejde er der i
1899 dannet en Forening paa Sjælland, i Præstø Amt,
med Statsdyrskuekommissær Friis (fh. Lindersvold) som
Formand og en Bestyrelse, der bestaar af 2 Medlemmer
fra hver af Amtets 9 Landboforeninger. Foreningen
virker til sit Formaals Fremme gennem Foredrag om
og Undervisning i Malkning, gennem Præmiemalkninger
og Uddeling af belærende Skrifter og Artikler. I Jylland
foranstalter de samvirkende jydskes Mejeriforeninger af-
holdt et Kursus i Malkning og Undervisning desan-
gaaende paa Ladelund Landbrugsskole. Præmiemalk-
ninger ere ogsaa afholdte i det forløbne Aar, og i det
Hele er man i Landbruget opmærksom paa, at dette:
ved forskellige Midler at bidrage til at faa et dygtigt
Malkearbejde udført, er en Foranstaltning, der i højeste
Grad berører hele Landbrugets Økonomi. En Bevægelse
paa dette Omraade vil ganske naturligt tillige medføre,
at Opmærksomheden samtidig mere henledes paa Nød-
vendigheden af, at vi komme ind paa at holde vore
Stalde lysere og vore Kreaturer renere end hidtil, saaledes
at det bliver en mere tiltalende Gjerning at malke, at vi
derigjennem kunne levere en renere Mælk og at vore
Køer befinde sig bedre og derfor gjør et bedre Arbejde

for os og blive i Stand til at kunne gjøre dette gennem en længere Tid.

Der er i 1899 nedsat en Kommission med det Hverv, at forberede en Revision af Husdyrloven af 1. April 1887 med Tillæg af 14. April 1893.

Faareavlen fører en temmelig ubemærket Tilværelse i Modsætning til Svineavlen, hvor det gjærer og bryder. Faareholdet er ogsaa gaaet tilbage i Femaaret 1893—98 fra 1,246,552 Stkr. til 1,074,413 Stkr. eller med 14 pCt., stærkest paa Øerne med over 18 pCt., mindst i Jylland, men dog med 12.3 pCt., og aftaget i samtlige Amter. Dette er for Jyllands Vedkommende omtrent det modsatte af, hvad der skete i Perioden 1888—93, hvor Faarebestanden i Jylland tiltog med 4 pCt., og heri deltog samtlige Amter undtagen Aarhus og Vejle; størst var Tilvæksten i det nordlige Jylland, mindst i det sydøstlige Jylland. Om denne Nedgang i Faareholdet, der falder sammen med en Udvidelse af Kvægholdet, særligt for Malkekøernes Vedkommende, alle Tider er ensbetydende med den mest økonomiske Udnyttelse af de foreliggende Græsningsarealer, kan vist, i det mindste for adskillige af Jyllands magre Egne, drages stærkt i Tvivl; og her vil man ikke blive forundret over en Gang at se en Bevægelse i modsat Retning af den nuværende, kan hænde den alt nu er kjendelig paa sine Steder.

Jeg har tidligere fremhævet, og jeg gjør det atter her, at vort Faarehold, som det er nu, dog er saa stort og dog spiller en saa stor Rolle, at det fortjener, at der skjænkes baade Avlen og Plejen af vore Faar mere Opmærksomhed end hidtil sket. Og ikke mindst i Faareavlen vil man se hurtige Udslag baade af at benytte gode Avlsdyr og af en bedre Ernæring. I begge Retninger ere Forholdene de fleste Steder sørgelige, og i Henseende til Plejen paa sine Steder oprørende. Vi have jo dog over 1 Million Faar her i Landet endnu med smaa og store, og det spiller alligevel en Rolle, om der kun kommer det Halve ud af dette Faarehold, imod hvad det kunde kaste af sig, naar det blev gjort til Gjen-

stand for lignende Opmærksomhed baade i Avlen og paa Plejens Omraade, som der bliver vore andre Husdyr til Del. — Jeg tænker ogsaa, at det vilde ikke være uøkonomisk om vi spiste noget mere Faarekjød og sparede paa Flæsket og Kjødet, ikke mindst i Byerne. Faareholdet spiller derfor ogsaa en langt større Rolle for vort Land, end det kunde synes efter Udførslen af Faareavlsprodukter at dømme, thi denne er jo kun ringe — for levende Faar omtrent lig Nul, for fersk Kjød var den i 1898—99 c. 473,000 Pd., af hvilke de 412,000 Pd. faldt paa Oktober Kvartal 1898.

Af gode rene Faarestammer, her er jo nu kun Tale om Kjødfaar, have vi kun faa herhjemme, fra hvilke der kan spredes gode Avlsdyr (Væddere i Særdeleshed) ud til Brug i den almindelige Avl. Saadanne tiltrænges meget.

De faa rene Faarestammer, der findes, have god Afsetning paa Avlsdyr. Blev Interessen for gode Avlsdyr imidlertid vakt i nogen videre Udstrækning, og der blev gjort Skridt til en almindelig Forbedring af Faarebesætningerne, da vilde det nærværende Materiale ikke række langt. Der er næppe Tvivl om, at dette: at lægge sig efter Dannelsen af Stammer, racerene Stammer af gode Kjødfaar, vil foreløbig kunne betale sig godt. — Foruden at der er solgt en Del Tillægsdyr herhjemme, har D. Lassen, Enggaarden, solgt en Oxforddowns Vædder til Sverrig for 200 Kr., og af Dyrslæge L. Lassen, Haverslev, er der solgt 2 Vædderlam til en russisk Godsejer. Sidstnævnte har i 1899 fra England indført 1 Vædder og nogle Faar af Oxforddowns-Racen, og d'Hrr. Lassen arbejder saaledes fremdeles med Energi paa at consolidere Renomeet af Enggaardens Oxforddowns. Til det sydlige Jylland (Dalbygaard) er indført en Cotswoldvædder fra den slesvigske Marsk.

Døden har sidste Aar berøvet den jyske Kvægavl en af dennes fremragende Mænd, nemlig Forp. Beck, Marselisborg, tidligere Rydhauge, hvis Arbejde som Op-

drætter af jydsk Malkekvæg og som Statsdyrskuekommissær har sikret ham en Plads blandt de Mænd det jydsk Landbrug nævner med Tak og Stolthed.

Af den i Aarets Løb fremkomne Literatur, der nærmere vedrører vor Kvægavl og vort Kvæghold, skal jeg fremhæve: Stambog over Tyre af jydsk Malkerace, Hæfte VII; Stambog over Tyre af rød dansk Race, Hæfte III; 2. Udgave af A. Svendsens Kvægavl og Kvægopdræt; Kvægbrugets Udvikling i Præstø Amt 1886—89, af J. M. Friis; Kvægavlens Udvikling i Sorø Amt, ved Anton Bing; Forsøgslaboratoriets 45. Beretning, indeholdende 11. og 12. Aars Fodringsforsøg med Malkekøer, Sammenligning mellem Blandsæd og Majs, og sammes 44. Beretning: Undersøgelser over Fedtdannelsen i Organismen ved intensiv Fedtfodring.
